

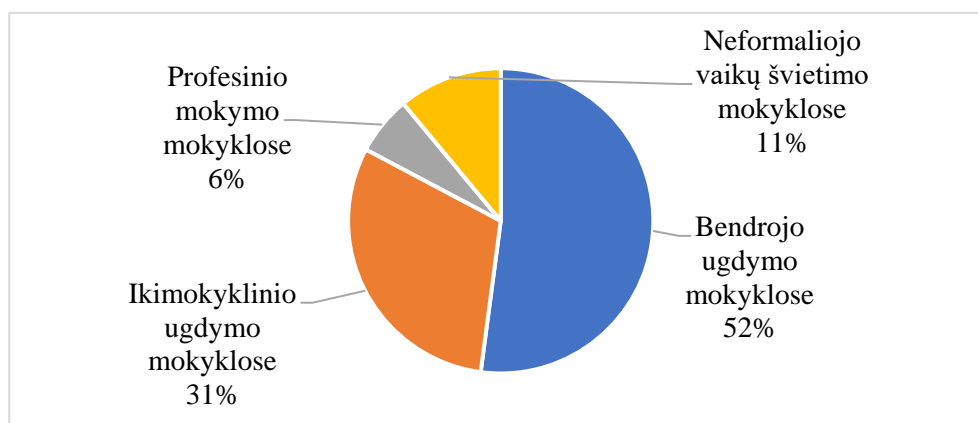
Mažeikių rajono savivaldybė

Mažeikių r. savivaldybės pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą vykdo Mažeikių švietimo centras (toliau – Centras)¹.

2021–2022 m. m. Mažeikių r. savivaldybėje dirbo 1 142 pedagoginiai darbuotojai, iš jų 595 (52 proc.) – bendrojo ugdymo, 350 (31 proc.) – ikimokyklinio ugdymo, 71 (6 proc.) – profesinio mokymo, 126 (11 proc.) – neformaliojo vaikų švietimo įstaigose (žr. 1 pav.). Pastaruosius keletą metų pastebimas savivaldybės pedagoginių darbuotojų, dirbančių bendrojo ugdymo įstaigose, skaičiaus mažėjimas (5 proc.) – 2019–2020 m. m. savivaldybės bendrojo ugdymo įstaigose dirbo 629 pedagoginiai darbuotojai, 2020–2021 m. m. – 610.

1 pav. Daugiausia pedagoginių darbuotojų dirbo bendrojo ugdymo įstaigose

Pedagoginių darbuotojų skaičiaus pasiskirstymas pagal mokyklų tipus (procentais)

2022 m. Centras vykdė 33 ilgalaikes (ne mažiau kaip 40 val. trukmės) pedagogų kvalifikacijos tobulinimo (toliau – PKT) programas (toliau – Programos) pagal Valstybinių ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų 2020–2022 metų kvalifikacijos tobulinimo prioritetus. Jose dalyvavo 2 640 pedagoginių darbuotojų (žr. 1 lentelę).

Praeitais metais pagal vykdytų Programų skaičių didesnis dėmesys buvo skirtas prioritetui *Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas*, ypač jo kryptims *Mokinio skirtybių suvokimas, atpažinimas ir panaudojimas siekiant jo pažangos*, o šiais metais – prioritetui *Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį*. Kaip ir pernai, pagal pastarojo prioriteto kryptį *Į mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas* vykdyta daugiausia Programų. Be to, daugiau Programų vykdyta ir daugiau dalyvių pritraukta pagal prioriteto *Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas kryptį Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas*. Pagal kryptis, pagal kurias šiais metais Programų nevykdyta, praeitais metais buvo atitinkamai vykdyta tiek Programų: pagal kryptį *Skaitymo gebėjimų ugdymas visose ugdymo srityse* – viena, *Bendradarbiavimo gebėjimų, reikalingų ugdyti ir teikti reikalingą švietimo pagalbą ir paslaugas, tobulinimas* – šešios, *Mokyklos bendruomenės telkimas įgyvendinant įtraukties principą švietime* – trys.

¹ Prieiga internete <https://scmazeikiai.lt>.

1 lentelė. Daugiausia Programų vyko pagal prioritetą *Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį*

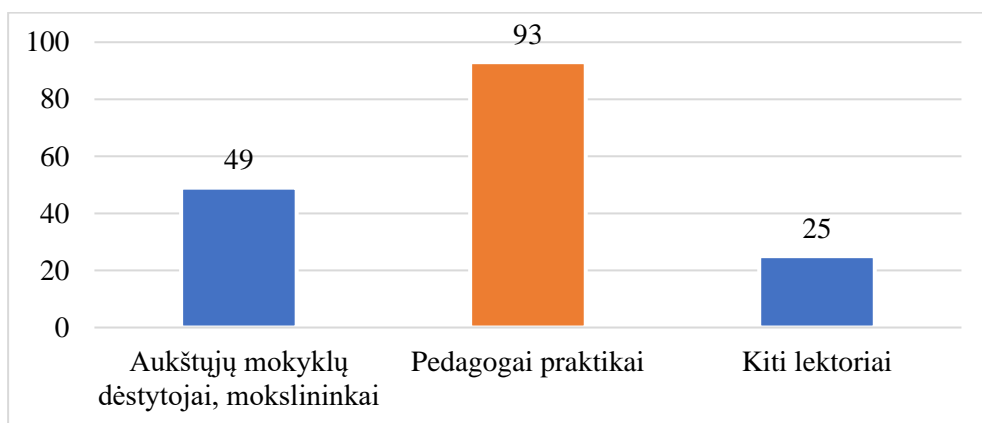
Vykdytų Programų ir dalyvių pasiskirstymas pagal prioritetus

Prioritetas / prioriteto kryptys	Vykdytų Programų skaičius	Vykdytų Programų dalyvių skaičius
Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį	16	1 413
Skaitmeninio raštingumo tobulinimas	5	570
I mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas	11	843
Skaitymo gebėjimų ugdymas visose ugdymo srityse	–	–
Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas	6	310
Mokinio skirtubių suvokimas, atpažinimas ir panaudojimas siekiant jo pažangos	6	310
Bendradarbiavimo gebėjimų, reikalingų ugdyti ir teikti reikalingą švietimo pagalbą ir paslaugas, tobulinimas	–	–
Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas	11	917
Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas	9	769
Gebėjimų priimti sprendimus, grįstus duomenimis, stiprinimas	2	148
Mokyklos bendruomenės telkimas įgyvendinant įtraukties principą švietime	–	–
Iš viso:	33	2 640

Rajono pedagoginiai darbuotojai, dalyvavę įgyvendinant Programas ir plėtoję savo profesines kompetencijas, turėjo galimybę mokytis kartu su pedagogais praktikais, mokslininkais ir kitais lektorais (psichologais, sveikatos specialistais ir pan.). Duomenys rodo, kad 2022 m. daugiau kaip 55 proc. (93 asmenys) lektorių buvo kviestiniai pedagogai praktikai.

2 pav. Prioritetines Programas dažniausiai įgyvendino pedagogai praktikai

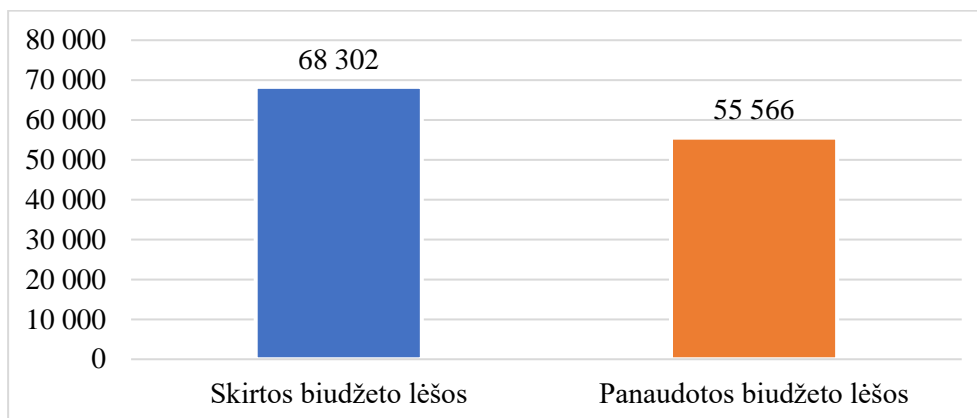
Programas pagal prioritetus įgyvendinę (vykdę) lektoriai

Pedagoginių darbuotojų kvalifikacijai tobulinti savivaldybėje 2022 m. panaudotos beveik visos PKT skirtos lėšos (žr. 3 pav.). 2022 m. lėšų skirta panašiai kaip ir 2021 m., bet 2022 m. jų panaudota daugiau nei 2021 m. (74 proc.).

3 pav. Iš skirtų biudžeto lėšų mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti panaudota 81 proc.

Biudžeto lėšos, tenkančios pedagogų kvalifikacijai tobulinti (eurais)

Kvalifikacijos tobulinimo galimybių užtikrinimas savivaldybėje

(pagal interneto svetainės puslapių apžvalgą, atliktą 2023 m. vasario–gegužės mėn.)

PKT renginių veiklą reglamentuoja Centro direktoriaus patvirtintas pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo, rengimo, akreditavimo ir vykdymo tvarkos aprašas, 2023–2025 m. Centro veiklos prioritetai ir strateginis veiksmų planas.

Mėnesio renginių planas skelbiamas Centro interneto svetainėje, *Facebook* puslapyje, el. paštu informuojami ugdymo įstaigų vadovai ir metodinių būrelių pirmininkai, reginiai derinami prie mokytojų darbo laiko.

Centro svetainėje skelbiamas kiekvieno mėnesio renginių planas. Plane šalia renginių pavadinimų dar skelbiama jų vykdymo data, laikas, vieta, lektoriai, kaina ir atsakingas asmuo. Jei renginys organizuojamas pagal ilgalaikę Programą, šalia nurodomi Programos ir renginio modulio pavadinimai. Nacionalinės prioritetinės 2023–2025 m. kvalifikacijos tobulinimo sritys dar nepaskelbtos, jos nenurodytos ir prie paskelbtų renginių. Atskirai paskelbtos Centro vykdomos prilygintos akredituotoms ilgalaikės PKT Programos.

Didelis dėmesys skiriamas **ugdymo turinio atnaujinimui** (toliau – UTA) – vyksta seminarai šiomis temomis: pamokų planavimas pagal UTA, vidurinio ugdymo pagal atnaujintas programas naujovės, UTA aktualijos pagal dalykus, ugdymo(si) kaita diegiant kompetencijomis grįstą atnaujintą ugdymo turinį, kompetencijų ugdymu grįstos veiklos naudojant šiuolaikines technologijas ir pan., be to, pačiose mokyklose organizuojami UTA gerosios patirties sklaidos reginiai.

Prie mėnesio renginių planų skelbiamas Mažeikių rajono progimnazijų (bandomųjų ugdymo įstaigų) UTA atvirų veiklų sąrašas. 2023 m. pradėta vykdyti Mažeikių rajono progimnazijų (bandomųjų ugdymo įstaigų) UTA tinklaveika. Atskiru grafiku buvo numatytos iš anksto suplanuotos UTA atviros veiklos, į kurias buvo kviečiami šių progimnazijų dalykų mokytojai ir rajono metodinių būrelių pirmininkai.

Centre, be seminarų įvairiomis temomis, dar vyksta paskaitos, edukacinės išvykos, atviros pamokos, metodinė veikla, grupinės konsultacijos ir kitų formų reginiai. Įgyvendinamos PKT Programos, skirtos ugdymo įstaigų bendruomenėms. Programos vykdomos atsižvelgiant į švietimo bendruomenių ir rajono savivaldybės mokytojų / vadovų metodinių būrelių poreikius.

Centro svetainėje sistemingai kaupiamas **edukacinės patirties bankas**. Jis apima įvairių sričių gerosios patirties naujoves, skelbiamas pagal tematiką. Iš jo mokytojai gali atsisiųsti kolegų pamokų, veiklų ar taikytų metodų aprašymus. Čia taip pat kaupiami PKT renginių aprašai ir medžiaga, Centre vykusių parodų aprašymai.

Mokytojų profesinį tobulėjimą sustiprina Centro vykdoma metodinė veikla – tai organizuota pedagoginių darbuotojų veikla, vienijanti juos pagal veiklos ir ugdymo sritis, skirta

profesiniam augimui ir praktinei veiklai tobulinti, keičiantis gerąja pedagogine patirtimi, naujausia metodine bei dalykine informacija. Mokytojų dalykininkų metodinius būrelius kuruoja ir konsultuoja paskirti Centro metodininkai, pagalbą teikia ir rajono metodinių būrelių pirmininkai.

Mažeikių savivaldybės pedagogai dalyvauja įvairiuose bendradarbiavimo tarp savivaldybės ugdymo įstaigų ir nacionaliniuose projektuose.

Centras tiria kvalifikacijos tobulinimo renginių vykdymo kokybę pagal tam tikrus kriterijus: renginio vietos parinkimas, trukmė, atmosfera, įtaka ir nauda dalyviams. Ataskaita automatiškai sugeneruojama iš dalyvių užpildytų anketų internetinėje dalyvių registracijos sistemoje *Semiplius*, kurioje ir vykdoma registracija į Centro renginius.

Remiantis Centro veiklos duomenimis, atsispindinčiais interneto svetainės puslapiuose, matyti, kad siekiama sudaryti galimybes pedagoginių darbuotojų bendrosioms ir profesinėms kompetencijoms ugdyti.

PKT poveikis ugdymo kokybei

Vadovaujantis Savivaldybės ir Centro pateiktais duomenimis, galima teigti, kad Mažeikių savivaldybė vykdo tikslingą PKT stebėseną, siekdama geresnės ugdymo kokybės.

Efektyvindamas kvalifikacijos tobulinimo sistemą, Centras grįžtamajam ryšiui gauti kartais naudoja vykdant projektą „Lyderių laikas 3“ parengtą grįžtamojo ryšio priemonę SIP („Sužinok, išbandyk, pasidalink“), kurią taiko įgyvendindamas kvalifikacijos tobulinimo Programas. Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo poveikis ugdymo kokybei analizuojamas ir pasitelkiant mokyklų įsivertinimą ir išorinį vertinimą.

Pateikti duomenys rodo, kad pastebimas PKT poveikis mokinių pasiekimams ir pažangai. Siekiant nustatyti, ar patobulėjo pamoka, ar pagerėjo pasiekimų kokybė, dažniausiai vykdomas pamokų stebėjimas, jos aptariamoms ne tik organizacijos viduje, bet ir rajono mastu.

Kryptingas ir sėkmingas profesinis tobulėjimas, nukreiptas į mokinių pasiekimų gerinimą, tiesiogiai susijęs su organizacijos kultūra, veiklos planavimu ir lyderystės skatinimu, daro **poveikį ir savivaldybės mokyklų, kaip organizacijų, pažangai.**

Rekomendacijos

Atsižvelgiant į pateiktus duomenis, siūloma:

- savivaldybės lygmeniu daugiau dėmesio *skirti* PKT stebėsenai, *analizuojant*, ar mokymosi patirtis ir dalyvaujant PKT Programose pedagogų išplėtotos kompetencijos perkeliamos į praktiką;
- glaudžiau *bendradarbiaujant* su savivaldybės mokyklomis, *įtraukiant* vadovus, metodinius būrelius ir (ar) kitus bendruomenės narius, *stiprinti* PKT renginiuose dalyvavusių pedagogų motyvaciją taikyti mokymosi patirtį;
- *patikslinti* svetainės puslapius, atnaujinant aktualius dokumentus / medžiagą (nacionalines prioritetas 2023–2025 m. kvalifikacijos tobulinimo sritis, Programų sąrašą, priskiriant Programų turinį prioritetinėms 2023–2025 m. PKT sritims ir pan.);
- *dalytis* bandomųjų ugdymo įstaigų UTA atvirų veiklų ir tinklaveikos vykdymo patirtimi su kolegomis iš kitų savivaldybių.